525-ci qəzet

Şirməmməd Hüseynov

NADİR ZİYALILARIMIZDAN BİRİ

Məndə Şirməmməd Hüseynovla bağlı ilk unudulmaz təsəvvürü 1970-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Universitetinin (indiki BDU-nun) jurnalistika fakültəsində oxuyan və o vaxt bizimlə eyni yataqxanada qalan tələbə dostlarımız yaradıb. Biz - filologiya fakültəsinin tələbləri oturub-durub Bəxtiyar Vahabzadə, Abbas Zamanov kimi müəllimlərimizdən danışanda jurnalistika fakültəsinin tələbələri daha çox Şirməmməd müəllimdən danışırdılar. Keçilən dərsə, oxunan mühazirəyə "qulp qoymağı" xoşlayan, ətrafda baş verən hadisələrə nihilistcəsinə yanaşan gələcək jurnalistlər və filoloqların Bəxtiyar Vahabzadə, Abbas Zamanov və Şirməmməd Hüseynov kimi müəllimlərə xüsusi hörmət və ehtiram bəsləməsi təbii idi; bu müəllimlər auditoriyada "xatalı" suallara cavab verməkdən çəkinmirdilər, nihilist tələbələrin ürəyincə olan ana dili, milli varlıq, milli mənafe və s. kimi məsələlərə imkan daxilində toxunmağı özlərinin vətəndaşlıq borcu bilirdilər.

Şirməmməd Hüseynovla bağlı ilk və unudulmaz təsəvvürüm sonralar onun elmi-pedaqoji fəaliyyətini izləməklə daha da dolğunlaşdı. Atdığı addımlara, yazdığı əsərlərə baxıb bir daha inandım ki, Şirməmməd Hüseynov sovet dövründə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ilə bugünkü dövlət müstəqilliyimiz arasında mənəvi körpü rolunu oynayan, milli istiqlal atəşinin ürəklərdə öləziməsinə imkan verməyən nadir ziyalılarımızdan biridir.

Muxtar Kazımoğlu
akademik, AMEA Folklor İnstitutunun direktoru

QARANLIQDAN GÖRÜNƏN BİR OVUC İŞIQ

Cəmi 23 ay yaşamış bir dövlətin, onun ideoloji əsaslarının, təməl prinsiplərinin qan yaddaşımıza, genetik kodlarımıza həkk olunmasının, nəsildən-nəslə ötürülməsinin sirrini uzun müddət çözə bilməmişəm. Hələ kiçik yaşlarımdan mavi, qırmızı, yaşıl rənglərin harmoniyası mənə rahatlıq gətirirdi. Rəsm dəftərimdə bu üç rəng həmişə dominantlıq edirdi - təbiət mənzərəsindən başlamış, insan portretinə qədər...

1988-ci ildə, 21 yaşımda, "Azadlıq" marşını, İstiqlal bayrağımıza xitabən "Qalx ayağa millət, boğmasınlar səsimizi, Bir bayraq altında birləşdir bizi" sözlərini yazanda da Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin qurucuları, ilk dünyəvi dövlətimizin tarixi, onun dövlət atributları, məfkurəsi haqqında böyüklərimin qorxa-qorxa danışdığı, uşaqlıq xatirələrimin toranlığından boylanan bir neçə kəlməlik tarixçədən başqa heç nə bilmirdim.

Hətta düşündüyümdə belə içimi saran, qanımı oynadan Cümhuriyyət sevdasının səbəbini anlaya bilmirdim... Şirməmməd Hüseynovu tanıyanadək.

Şirməmməd Hüseynov Cümhuriyyətlə aramızdakı canlı bağlardan biri idi... Tanrı xalqımızı çox sevdiyi üçün onu 95 il yaşatdı. Tanrı Şirməmməd Hüseynovu çox sevdiyi üçün ona Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyini görməyi nəsib etdi...

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin tarixinin, işıqlı ideyalarının daşıyıcısı kimi şərəfli bir missiyanın canlı əfsanəsini - Şirməmməd Hüseynovu daha yaxından Mirşahin Ağayevin "Milli Metr" layihəsindən tanımışam və həmin proqramın "Şirməmməd Hüseynov" buraxılışı bugünədək kompyuterimin yaddaşındadı. Hər dəfə CÜMHURİYYƏT DƏRSİ almaq istəyəndə təkrar izləyirəm.

...Məni yaxından tanıyanlar Şirməmməd müəllimin çıxışlarını telefonumun yaddaşına köçürdüyümü yaxşı bilirlər. Onun hər kəlməsini necə heyranlıqla, nəfəs almadan, göz qırpmadan dinlədiyimi də həmçinin...

Onu hər dəfə görəndə Bakı Dövlət Universitetinin jurnalistika fakültəsini seçmədiyimə görə özümü lənətləyirdim. Amma sonradan anladım ki, Şirməmməd Hüseynovun tələbəsi olmaq heç də önəmli deyil... Önəmli olan Böyük Ustadı öz müəllimin hesab etmək, daşıdığı dəyərləri düşüncənə, atdığın hər addıma daşımaq, onun işıqlı zəkasından doğan ideyaların tələbəsi, müridi olmaqdır.

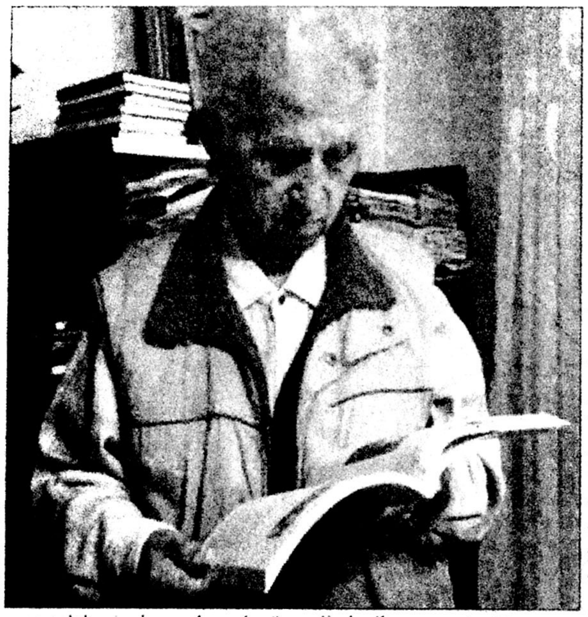

Mənim üçün Şirməmməd Hüseynov, böyük Mövlananın sözləri ilə desək, olduğun kimi görünməyin, göründüyün kimi olmağın az-az rast gəlinən, bu forma və məzmunun vəhdəti ilə simvolizə olunan nümunələrindən biridir!

Mənim üçün Şirməmməd Hüseynov Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin işıqlı ideyalarını, İstiqlal məfkurəsini, milli zadəgan əxlaqını öz işıqlı zəkasında daşıyaraq istibdad dönəminin dolanbaclarından keçirən, bir müəllim kimi səbrlə, təmkinlə, inadla ilk cümhuriyyətimizin şərəfli mirasının dərk və qəbul olunmasına çalışan və son nəticədə bunu bacaran BÖYÜK AZƏRBAYCANLIDIR!

Mənim üçün Şirməmməd Hüseynov qaranlıqdan görünən bir ovuc işıqdır - azdığın bütün istiqamətlərdən səni özünə doğru çəkəcək. Təbii ki, əgər sən özün bunu istəsən!

Elçin Mirzəbəyli,
Mətbuat Şurası İdarə Heyətinin üzvü

BÖYÜK MÜKAFAT...

Əvvəla onu qeyd edim ki, "Azərbaycanın böyük müəllimi" olan, professor Şirməmməd Hüseynov haqqında "ləyaqəti, əqidə və məsləki ilə sevilən, seçilən şairimiz" Bəxtiyar Vahabzadədən, görkəmli və dəyərli alimlərimiz Şamil Qurbanovdan, Famil Mehdidən, Cahangir Məmmədlidən, Qulu Xəlilovdan, Nəsir Əhmədlidən, Yalçın Əlizadədən, Abid Tahirlidən sonra söz demək böyük məsuliyyətdir. Ona görə də bu məqaləmdə "ömrünü mətbuata xərcləyən" Şirməmməd müəllimlə bağlı xatirələrimdən bəhs etmək istərdim.

Şirməmməd müəllimlə ilk dəfə auditoriyada görüşdüm. Partiya mətbuatı tarixindən dərs deyirdi. (Sonralar dərk etdim ki, o bizə yalnız jurnalistikanın sirlərini öyrətmədi, həm də milli mətbuatımızn tariximizdə və taleyimizdə oynadığı rolu, iftixar edə biləcək səhifələrini öyrətdi). Mən də minlərlə tələbələrindən biri idim. Axırıncı kursda diplom işi yazmaq üçün mövzu götürdüm. Rəhbərim Şirməmməd müəllim oldu. Mövzum 20-ci yüzilliyin əvvəlləri Azərbaycanda çap olunan dövrü mətbuatla bağlı olduğu üçün Şirməmməd müəllim məni ilk dəfə Marksizm-Leninzim İnstutunun arxivinə (səhv etmirəmsə, o zaman adı belə idi, indi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsi-Siyasi Sənədlər arxivi adlanır) apardı. Beləliklə, bir neçə ay dərsdən sonra arxivə gedərək mövzumla bağlı material topladım və bir gün elmi işimi yekunlaşdırıb Şirməmməd müəllimə təqdim etdim. Doğrusunu deyim ki, həmin an keçirdiyim hiss, həyəcan bu gün də yadımdan çıxmayıb, nədənsə o zaman əksər tələbə ona yaxınlaşmağa cəsarət etməzdi.

Bir neçə aydan sonra müdafiəyə gəldim. Həyəcanım birə-beş artmışdı. Müdafiə komitəsinin sədri Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin sədri Hacı Hacıyev idi. Kürsüyə qalxdım. Mövzum haqqında yenicə məlumat vermək istədim ki, Şirməmməd müəllim üzünü Hacı müəllimə tutaraq dedi: "Hacı, bu iş xoşuma gəldi. Gələcəkdə davam etdirsə çox yaxşı olar. Mən işi əla qiymətləndirirəm!". Hacı müəllim məmnun halda "əgər belədirsə, mən Sizinlə həmrəy".

Min bir həyəcanla, tələşla keçirdiyim 4-5 ay, 4-5 dəqiqəyə qiymətləndirildi; Əla! Bu mənim üçün böyük mükafat oldu!

Qərənfil Dünyaminqızı,
Mətbuat tarixi və ideoloji iş metodları kafedrasının dosenti,

BANİLƏRİN SIRASINDA...

Zənginliyin çox göstəricisi, işartısı var. Müxtəlif yanaşmalarda onlar şaxələnir, bir mətləbdən digərləri boylanır. Ən çətin məsələ isə əsas cəhəti önə çıxarmaqdır.

Şirməmməd müəllimin təcrübəsi və timsalı düşüncələrdə elə rəngarəng vəziyyət yaradır ki, istər-istəməz "bu çətin məsələdir" qənaətinə gəlirsən. Amma elə keyfiyyət göstəriciləri var ki, onlar təməl rolunu oynayır.

Yaxşı yadımdadır, Şirməmməd müəllim tələbələrlə işləyərkən mühazirədən çox dialoq formatına söykənirdi. Sovet dövründə universitet aləmində bu, son dərəcə nadir və hətta unikal hal idi. Ustadın rahat, sərbəst ünsiyyət tərzi olduqca ürəkaçan atmosfer yaradırdı və fikrini bildirəndən sonra dərhal əks reaksiyalar başlayırdı. Bu, əsl demokratiyanın təzahürü idi.

70-80-ci illərin kəsişməsində belə metodikaya üstünlük verən müəllimlərimizin sayı bir əlin barmaqları qədər olsa da, həm gələcəyə ümid körpüsü, həm də cəsarətliyin göstəricisi idi.

Şirməmməd müəllim bütün tədris boyu hər tələbə barədə ayrı-ayrılıqda öz fikrini toplayır, ona görə də imtahan onun üçün formal prosedura çevrilirdi. Halbuki bunu heç kəs deyə bilməzdi. Məsələlərə olduqca məsuliyyətlə yanaşan Ustad heç vaxt formallığa varmazdı.

O, universitet divarlarında əvvəlcə vətəndaş, sonra isə jurnalist yetişdirirdi. Bu da onun daxili mənəvi aləminin sərhədsizliyindən irəli gəlirdi.

Mənən zəngin adamlar həmişə dəyərli tərəf-müqabil axtarışında olur, qarşısındakı əgər uşaq olsa belə. Çünki onlar üçün insanda mənəvi sütunun olması hər şeydən üstündür. "Sən jurnalist olmaya da bilərsən, amma layiqli vətəndaş olmağa borclusan" məfkürəsi Ustadın müəllimlik missiyasında başlıca yer tuturdu.

Ustadın pafosdan uzaq olması üstün cəhətlərindən idi ki, bu da onu cəmiyyətdə fərqləndirirdi, kütlənin parçası deyil, üzdə olan fərdinə çevirirdi. Kommunist dövrü üçün bu cəhət xüsusilə əhəmiyyətli idi, çünki SSRİ-də "uravnilovka" deyilən standart vardı. Ona etinasız yanaşanları, uyğun olmayanları ya damğalayırdılar, ya da ictimai proseslərdən təcrid edirdilər.

Yalnız Şirməmməd müəllim kimi dərin zəka sahibləri özlərini çirkin oyunlardan, kommunizm dövrünün dəbdəbəli dəstəklə mə kampaniyalarından uzaq durmağı bacarırdılar.

Bu qəbildən olan nəhənglər heç vaxt vakuuma məruz qalmırdılar. Onların daxili aləmi həmişə dolğun və mübarizə enerjisi ilə döyünürdü. Söhbət vətəndaş cəhbəsinin mücahidlərindən gedir.

Hələ Sovet sisteminin çökməsindən heç əsər-əlamət olmadığı vaxtda Şirməmməd müəllim silahdaşı və həyat yoldaşı Ülkər xanımla SSRİ Jurnalistlər İttifaqının xətti ilə Türkiyəyə səfər edərkən Ankarada qrupdan məharətlə ayrılaraq qardaş ölkənin paytaxtındakı "Cebeci Asri" məzarlığına yollanıb Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin banisi Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin məzarını ziyarət etmişdilər. Əlbəttə, səfərdə olanların hamısına KKB məmurları göz qoyurdu, ancaq bu, heç nəyi dəyişə bilməzdi. Məzarlığa ziyarət olmalı idi və oldu!

Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdi və bəziləri dərhal mübarizlik imitasiyasına vararaq, özlərini Məhəmməd Əminin varisi sayaraq addımlar atmağa başladılar. Proses Şirməmməd müəllimin gözləri önündə cərəyan edirdi. Heç ola bilərdi ki, Ustad baş verənləri diqqətdən kənarda saxlasın? Əlbəttə, yox, amma onun münasibəti yenə pafosdan uzaq, alicənab və tarixi idi.

Özünü ölkədəki kitabxanaların könüllü dustağına çevrimiş Ustad milli mücadilə səngərini tərk etməyib sırada qaldı. Şirməmməd müəllim mübarizədə həlledici rol oynayan milli ideyanın ən öncül təbliğatçısına, yeri gələndə qalxanına çevrildi, Vətən təəssübü necə çəkilər sualı qarşısında tarixi nida oldu.

Ustad Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin banilərinin, ölməz Üzeyir bəyin, bütün klassiklərimizin itirilmiş sayılan irsinə yeni həyat verdi.

Desəm ki, Şirməmməd müəllim milli tarixin zühurunu öz üzərinə götürdü, yanılmaram. Çünki o, yalnız özünün, müasirlərinin deyil, bir neçə nəslin mənəvi borcunu təkbaşına çiyinlərində daşıdı, bu ağır tarixi missiyanın öhdəsindən fenomenal şəkildə gəldi.

Klassiklərin davamçısı, xalq hərəkatı ideyasını həmişə ürəyində yaşadan Ustad tək müəllim deyil, özünü həm də vətəndaşlıq universitetinin parlaq siması kimi təsdiqlədi. Onu ucaldan tək savadı, bilik və intelekti, orijinal yanaşmaları, ideya zənginliyi deyildi, bu işdə möhtəşəm tarixi işləri səssiz-səmirsiz üzərinə götürüb ustalıq və məharətlə həyata keçirməsi həlledici oldu.

Budur pafosdan uzaq faydalı işlərə rəvac vermək!

Tarix bizə qədər olub və bu gün də davam edir. Onun nəbzini tutmaq faydalı olduğu qədər də son dərəcə məsuliyyətlidir. Çünki nəbzin döyüntüsüdür müasirləri həyat yollarında istiqamətləndirən.

Əgər bu elmdirsə, onun adı tarixi yaşayıb yaşatmaqdır. Çox şərəfli missiyadır banilərin cərgəsində olmaq. Şirməmməd müəllim də oradadır - banilərin sırasında...

Tofiq Abbasov,
politoloq

ƏBƏDİYAŞAR BÖYÜK İNSAN!

Bir tələbənin öz müəllimi haqqında danışmağa həmişə sözü olur. Əgər o müəllim qeyri adi insan, böyük əməl və düşüncə sahibidirsə onda təkcə xatirələr təzələnmir, qəlbimizin dərinliyində əbədiləşən sevgi və məhəbbət hissi bizi yenidən duyğular aləminə aparır. Şirməmməd müəllim hər bir tələbəyə doğma bir insan idi. Biz onun simasında həyata baxışlarımızı dəyişmişik, vicdanlı, səmimi olmağı, mübarizliyi öyrənmişik. Şirməmməd müəllim Azərbaycan jurnalistikasında məktəb yaradan bir ustad idi. Onun hər sözü, hər fikri tələbələrinin düşüncəsində

jurnalistlərin xatirələrində

dəyişikliklər yaradır, jurnalistika peşəsinə bağlılığı artırırdı. Təbii ki, hələ gənc yaşlarımızda biz Şirməmməd müəllimi prinsipal bir dekan, olduqca məntiqli danışığa malik bir müəllim kimi tanıyırdıqsa zaman keçəndən sonra başa düşdük ki, Şirməmməd müəllim Azərbaycan milli mətbuatının banisi Həsən bəy Zərdabidən sonra mətbuatımızın tarixində ən yüksək mərtəbəyə ucalan ikinci bir dahi ustadımız imiş. Şirməmməd müəllimin Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin, mətbuat tariximizin cəfakeş və yorulmaz tədqiqatçısı kimi gördüyü işlər ölçüyəgəlməz fədakarlığın bir nümunəsidir.

BDU-nun 100 illik yubiley tədbirində BDU tarixində qalan professor-müəllim heyətinin şəkilləri içərisində əziz müəllimimiz Şirməmməd Hüseynovun şəklini görmək də bizim üçün qürurverici idi. O, tələbələr üçün sadəcə bir müəllim deyildi, tələbələrin böyük hamisi, savadlı tələbənin yol göstərən mayakı, haqq-ədalət mücəssəməsi idi. Universiteti bitirməyimizdən 40 il keçməsinə baxmayaraq biz onu daim xatırlayır, fürsət düşdükcə onunla görüşür, müdrik yaşındakı odlu-alovlu çıxışlarını, müsahibələrini nəfəs dərmədən dinləyirdik. Çünki, Şirməmməd müəllim hər dəfə yeni bir söz deyir, yeni fikirlər söyləyir, öz dedikləri ilə də jurnalistikamıza yeni nəfəs, yeni ab-hava gətirirdi.

Şirməmməd müəllim Azərbaycançılıq ideologiyasının alovlu tədqiqatçısı idi. O, bizim milli ruhda, ləyaqətli jurnalist kimi yetişməmizdə, tələbələrdə milli təəssübkeşlik, azadfikirlilik, yaradıcılıqda obyektivlik kimi keyfiyyətlərin formalaşmasında əvəzsiz rol oynayıb.

O, Cümhuriyyətimizin qurucularının fəaliyyətini məqalələrində, monoqrafiyalarında yorulmadan tədqiq edirdi. Nə yaxşı ki, Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyini görmək ona nəsib oldu. Şirməmməd müəllim cismən bu gün aramızda olmasa da ruhən hər zaman bizimlədir. O, əbədiyyətə qovuşdu. Şirməmməd müəllimin yeri jurnalistikamızda və tariximizdə həmişə görünəcək.

İbrahim İbrahimov,
"Zaqatala" qəzetinin redaktoru,
Əməkdar Mədəniyyət İşçisi
Elmira Mehdiyeva,
"Zaqatala" qəzetinin redaktor müavini,
Əməkdar Mədəniyyət İşçisi

ŞİRMƏMMƏD MÜƏLLİMİ XATIRLARKƏN ...

...Qələmi əlimə götürüb fikirləşirəm. Hardan, nədən başlayım? Düşünürəm, Şirməmməd Hüseynov haqqında nə yazmaq olar ki, ona layiq olsun. Nəhəng insan haqqında yazını oxuyandan sonra onu tanımayanlar biz tələbələr üçün doğma saydığımız əziz müəllimimizin necə bir şəxsiyyət olduğunu açıq-aydın görə bilsinlər.

Şirməmməd müəllim haqqında, onun mətbuat tariximizdə xidmətləri barədə çox yazırlar. Qərara gəldim ki, bu mövzuya toxunmayım. Odur ki, yaddaşıma ilişib qalan bir xatirəni qələmə almaq qərarına gəldim. Diqqətli oxucu üçün bu xatirədə hər şey var. Müəllim şəxsiyyəti də, tələbəyə məhəbbət də, orta məktəb partasından yenicə ayrılıb gələn, gələcəyə böyük ümidlərlə baxan gənclərə inam da...

Şirməmməd müəllim bizə mətbuat tarixindən dərs deyirdi. Onun oxuduğu mühazirələrə qulaq asmaqdan doymazdıq. Elə maraqla danışırdı ki, elə maraqlı söhbətlər edirdi ki, dinləməkdən həzz alırdıq. Gizlətmirəm, Şirməmməd müəllim xaraktercə ciddi adam idi və ondan əməlli-başlı çəkinirdik.

Nə isə, semestrin sonu gəldi və biz mətbuat tarixindən yoxlama verəsi olduq. Şirməmməd müəllim həmişəki qaydada ağır addımlarla auditoriyaya daxil oldu, üzünü biz tələbələrə tutub dedi: "Kim yoxlamaya hazırdısa əlini qaldırsın". Hamımızın ürəyi düşdü. Çünki, belə bir sualı heç bir müəllim bizə verməmişdi. Auditoriyaya sükut çökmüşdü. Şirməmməd müəllim sualı bir də təkrar elədi. Dönüb ətrafa baxdım. Hamı əlini qaldırmışdı. Və təbii ki, mən də əlimi qaldırdım. Amma, tələbələrin ürəyindən nə keçdiyini gözlərindən oxuyan, bu gün də bizə dərs deməsi ilə fəxr etdiyimiz Şirməmməd Hüseynov çoxlarının yalandan əlini qaldırmasını hiss etdi. Və məhz buna görə universitetdə baş vermiş bir hadisəni söylədi. Söylədi ki, universitetin hansısa kafedra müdirlərindən biri kəsilən, göndəriş alan tələbələrdən təkrar imtahanı özü götürərmiş. Tələbə bilet çəkəndən sonra onu otaqda tək qoyan professor düşüb aşağı mərtəbədə yerləşən yeməkxanada çay içərmiş. Bu fürsəti əldən verməyən tələbə isə rahatca kitabdan köçürər və müəllimə cavab verərmiş. Tələbənin gözəl cavabını eşidən professor təəccüblənər və deyərmiş: Mənim müəllimlərim nə qədər vicdansızdılar, heç belə tələbəni də kəsmək olar?: Ölən günə qədər həmin kafedra müdirini inandıra bilməyiblər ki, sən aşağı yeməkxanaya düşəndə tələbə kitabdan köçürür. Belə deyənlərə professorun bir cavabı var imiş. Deyərmiş: "Mən inanmıram ki, tələbələrim məni aldatsınlar".

Bu əhvalatı danışan Şirməmməd müəllim üzünü bizə tutub: "cəsarətinizdən xoşum gəldi" , - dedi, " Mən də bu gün inanmaq istəmirəm ki, siz məni aldadırsınız. Odur ki, yoxlama kitabçasını verin, hamınıza soruşmamış qiymət yazacam".

Bu da müəllim kimi professional olan Şirməmməd Hüseynovun böyüklüyü, ucalığı. Aradan illər keçib. Xeyli yaşlaşmışıq. Amma, o, bizim gözümüzdə, yaddaşımızda bax belə qalıb...

İlqar Həsənov,
Bakı Dövlət Universiteti Jurnalistika fakultəsinin 1981-ci il məzunu

NƏSİLLƏRƏ ÖRNƏK BİR MÜƏLLİM HAQQINDA SÖZ

Yaşasaydı ömrünün 95 -ci qışında olardı Şirməmməd Hüseynov. Bütöv bir ömür yolu olan böyük Azərbaycan mütəfəkkiri, Azərbaycanın yeni dövr jurnalistikasının parlaq siması. Bu ömür yolunda elə bir an, elə bir gün yoxdur ki, O, gördüyü işin, etdiyi əməlin qarşısında hesabatlı olmasın. Xalqının, millətinin, dövlətinin qarşısında başını dik tutan, məfkurəçi bir şəxsiyyət. Əsl Azərbaycan kişisi. O, Cumhuriyyət irsini, xalq azadlıq mücadiləsi dövrünü, jurnalistika tarixini, istiqlal mübarizlərinin ictimai-siyasi görüşlərini, milli məfkurəni dərindən araşdıran bir alim, bir pedaqoq idi. Azərbaycan ictimai fikir tarixində xüsusi yeri olan Şirməmməd müəllimin müasir dövrün milli məfkurəsinin formalaşması üçün bəyan etdiyi fikirlər, araşdırmalar və zəngin ömür yolu illər uzunu müstəqilllik tariximizin şanlı səhifəsinə yazılacaq. O, "cümhuriyyətçilərlə oturub durmaqdan" usanmayan, onların həyat fəaliyyətini araşdırmaqdan yorulmayan bir tarixçi jurnalist idi. Təkcə millət, xalq, bəşər haqda söylədiyi fəlsəfi fikirlər, geniş elmi təhlillərin, araşdırmaların aparılması üçün bir ip ucudur, başlanğıcdır. Onun yaradıcılıq fəlsəfəsinin qayəsində Azərbaycan xalqının varlığını, onun dünya xalqları arasındakı mövqeyini səciyyələndirən cəhətlər dayanır. Xalqımızın harda bir ağrı-acısı oldusa, orda onun yarasına məlhəm olan bir Şirməmməd Hüseynovu gördük. O, xalqın maarifpərvər ziyalısı, ədalətsizliyə qarşı barışmaz bir haqq adamı idi. Tale elə gətirdi ki, onunla ömrünün son illərində sıx-sıx ünsiyyətdə oldum. Bakı Dövlət Universitetinin jurnalistika fakultəsində keçirilən sonuncu yubileyində də iştirak etdim. Onun milli məfkurə, vətənpərvərlik, azərbaycançılıq mövzusunda çıxışı, müqayisəli təhlili nəsillərə bir örnəkdir. Şirməmməd Hüseynov yaşamaq, çalışmaq, yaratmaq və həyat eşqi bitib tükənməyən bir insan idi. Sözünün dürüstlüyü, milli xarakteri, mütəfəkkir düşüncəsi onun yaradıcılığının qayəsini təşkil edir. Bu böyük ziyalı ilə münasibətlərimin qurulmasında, Şirməmməd Hüseynovun şagirdi, jurnalistikamızın böyük müəllimi, yaradıcılığı ilə qürurlandığımız, Cahangir müəllim Məmmədliyə minnətdaram. Bu gün minlərlə insan onun jurnalistika fakultəsində dərs dediyi auditoriyasında olmadan belə Şirməmməd Hüseynovu özünə müəllim hesab edir, ustad bilir. Mən də onlardan biriyəm. O, həm də mənim ustadımdır.

Umud Mirzəyev,
Beynəlxalq Avrasiya Mətbuat Fondunun prezidenti

JURNALİSTİKAMIZIN ŞİRMƏMMƏD HÜSEYNOV DƏRSLƏRİ

Ömrnün 95-ci ilində yurd sevgisini və jurnalistika sahəsində qiymətli irsini tələbələrinə və ardıcıllarına əmanət edərək Haqq dünyasına qovuşan professor, məfkurə ustadı Şirməmməd Hüseynovun adı professional jurnalistikamızın ən dəyərli və nüfuzlu xadimlərinin sırasında həmişəlik yer aldı.

Şirməmməd müəllim Yaradanın ona bəxş etdiyi sağlam ruh və saf imanla, Əcdadlarından gəlmə sabit və təmiz kimliklə, Həyatda qazandığı faydalı bilik və bacarıqla yalnız göründüyü kimi oldu, axıradək də olduğu kimi göründü. Düz 80 il davam etmiş ictimai-məfkurəvi bir bioqrafiya göstərir ki, Şirməmməd müəllim dünyaya təhsili və jurnalistikanı, müəllimliyi və jurnalistliyi bənzərsiz bir ahəngdarlıqla qovuşdurmaq missiyasını ləyaqət və çalışqanlıqla yerinə yetirmək üçün gəlibmiş.

Milli jurnalistikamızın xəlqi özəlliyi və məfkurə mübarizəsi fonunda professor Şirməmməd Hüseynovun tale yolu işıqlı, mənalı və cazibəli bir örnək biçimində seçilir. Anadilli jurnalistikmız aşağıdan-xalqın ictimai düşüncə tələbatını cavablandırmaq zərurətindən qaynaqlandığı kimi, Şirməmməd Hüseynovun müəllim-jurnalist taleyi də məhz jurnalistikamızın əzəli milli idealını yaşatmaq və kama çatdırmaq ehtiyacı ilə yönlənmişdir. Böyük Həsən bəy Zərdabi kimi, ustadımız Şirməmməd Hüseynov da jurnalistika aləminə müəllimlikdən-xalqa gərək olan bilik və bacarıqları daha böyük auditoriya olan mətbuat vasitəsilə çoxluğun duyğu-düşüncələrə çatdırmaq amalı ilə gəlmişdir.

Professor Şirməmməd Hüseynovun 1 əsrə yaxın mınalı ömrünün, ali junalistika təhsili və aspirantlıq illərini də götürsək, 75 ili professional jurnalistikamızın ən yaxşı ənənələrinin yaşadılıb-zənginləşdirilməsi ilə bağlı olmuşdur. O, milli jurnalistikamızın son iki epoxasında– kommunist jurnalistikası daxilində milli təmayülün qorunub saxlanmasına və müstəqillik ərəfəsindən başlayaraq ömrünün sonunadək demokratik mətbuatın əsaslarının dirçəldilib möhkəmləndirilməsinə bacardığı qədər kömək etmiş və təkan vermişdir.

Bütün bunlar Şirməmməd Hüseynovun xalqın böyük kişilərinin yolu ilə gedərək cəmiyyətdə formalaşdırdığı və birmənalı qəbul edilən şəxsi-ictimai kimliyinin ümumi görüntüləridir. Bəs onun minlərlə yetirmələrindən, milyonlarla heyranlarından və sayı daim artan davamçılarından biri olaraq nə demək olar?

1977-cı ilin sentyabrında Bakı Dövlət Universitetinin jurnalistika fakültəsinə qədəm basan I kurs tələbəsi kimi mənim və qrup yoldaşlarımın bu divarlar arasında ilk ciddi bilgilərimizdən biri burada Şirməmməd Hüseynov kimi "öz prinsipləri olan", "tələbənin savadsızlığına və avaralığına dözməyən", "ədalətsizliyi, saxtakarlığı, əyintiləri qəbul etməyən", "düzlüyü və doğrunu sevən", "bilik-bacarığı olan, çalışqan köməksizə arxa-dayaq oan", "heç kəsin yanında gözükölgəli olmayan", "yuxarıların konyuktur xahişlər etməyə çəkindiyi" bir müəllim barədə yuxarı kurs tələbələrinin yaratdığı əfsanələrlə və bu "səddi" aşa bilməyin heç də asan olmadığı barədə xəbərdarlıqlarla çevrələnmişdi.

Tezliklə görmüşdük ki, yaxşı tələbə Şirməmməd müəllimin gözünün işığıdır. O da məlum olmuşdu "çətin" müəllim istedadlı və yurdsevər gəngliyi öz balası qədər istəyir və qoruyur. Çox keçməmişdi yəqin etmişdik ki, cəmiyyətdə və ziyalılıqda gedən aşınmalarla davamlı savaşda olmuş Şirməmməd müəllim, heç olmasa, vəzifə və söz sahibi olduğu jurnalistika sahəsində yaxşının pisin ayağına verilməsinin qarşısını almaq istəyir. O nüfuzlu jurnalist ixtisasının çox gərəkili diplomunun kiminsə himayə etdiyi başgirləyənə, bir cümləni doğru yaza bilməyən kəmsavada, sabahın yaramaz karyeristinə verilməsini Azərbaycanın gələcəyinə xəyanət səviyyəsində qiymətləndirirdi.

Şirməmməd müəllim bizə yuxarı kurslarda dərs deməşdi. Biz onda görmüşdük ki, əsl müəllim nəyi və necə öyrədər. Onun dərslərinin bir adı var idi: jurnalistə həyatda və fəaliyyətdə lazım olan faydalı və əməli bilik. Onun jurnalist üçün bir başlıca tələbi var idi: düzü öyrənmək, doğrunu yazmaq. Onun bir hədəfi var idi: tələbələri yalan pərdələrinin arxasındakı həqiqətlərdən xəbərdar etməklə gözüaçıq yetişdirmək. Onun bir öyüdü var idi: istəyə çatmaq üçün iddiasız və təmənnasız olmaq. Bütün bunları o qədər məharət və şövqlə edirdi ki, tələbələr hamılıqla onun dərslərinə gəlir, hər dəfə də yuxudan ayılmış insanlar kimi ətrafa daha ayıq və fərqli nəzərlərlə baxırdılar. Onun növbəti dərsini buraxamaq ən qiymətli kitabın bir neçə vərəqini ağ buraxmağa bərabər tutulurdu.

Şirməmməd müəllim o vaxt çiddi qaydaya çevrilmiş qaydanın--tələbəyə uzun ədəbiyyat siyahıları yazdırıb onları kitabxanalarda çürütməyin tam əleyhinə idi. O öz fənni ilə bağlı nə lazımsa tələbəyə elə çatdırırdı ki, asanlıqla hamının yaddaşına həkk olurdu. O deyirdi ki, savadsıq və bacarıqsız tələbə biliksiz və məsləksiz müəllimin məhsuludur. Bunun nəticəsidir ki, bizim qrupumuzda oxuyanların hamısı Şirməmməd müəllimin dərslərini bu gün də canlı və dramatik bir tamaşa kimi xatırlayır. Ən başlıcası isə biz o dərslərdən həmişə əsgər döyüşdə silahdan istidadə etdiyi kimi yararlanmışıq.

Sonralar anladıq ki, Şirməmməd müəllim bizi gələcəyə necə hazırlayırmış. Zaman gəldi ki, biz Şirməmməd müəllimin bu "gələcəyi" illər boyu qəlbində inamla yaşatdığının şahidi olduq. Bu o gələcək idi ki, "millətin kəsilmiş başı" öz yerinə qoyulmalı və bu işi görənlərin ilk sırasında millətsevər, azadlıqsevər jurnalistlər olmalı idilər. Meydan hərəkatı başlayanda biz artıq 6 il idi ki, fakültəni bitirib müxtəlif redaksiyalarda çalışırdıq. Şirməmməd müəllimlə harada görüşürdüksə, deyirdi ki, sizə dediyim "kəsilmiş başın bədənə birləşdirilməsi" vaxtı çatıb.

Müstəqillik illərində professor Şirməmməd Hüseynov demokratik mətbuatımızın sovet zamanı deyilə, yazıla bilməyən bir çox mətləblərini, nümunələrini işindən-davranışından razı qaldığı yetirmələrinin çalışdıqları qəzet-jurnallarda çap etdirdi. Bununla o, tələbələrinə vaxtilə verə bilmədiklərini də bu yolla onlara çatdırdı. Sonra bu yazılar bir neçə kitab şəklində çap olundu və geniş yayıldı...

...Bütün bunlar isə Şirməmməd Hüseynovun ayrıca bir kitabın mövzusu olan jurnalistika dərsləridir.

Tahir AYDINOĞLU,
Əməkdar jurnalist,
"Həsən bəy Zərdabi" və "Ali media" mükafatçısı